

بررسی کیفیت برگزاری ژورنال کلاب از دیدگاه اساتید، دستیاران و کارورزان گروه اطفال دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز در سال ۱۳۹۴

شهره بنی‌داوودی* : کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، بیمارستان ابودر، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

چکیده: هدف پژوهش بررسی کیفیت برگزاری ژورنال کلاب (یکی از روش‌های قدیمی آموزش پزشکی) از دیدگاه اساتید، دستیاران و کارورزان بود که از بین مقاطع مختلف گروه اطفال دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز که ژورنال کلاب اجرا می‌کردند، انتخاب شدند. تعداد نمونه ۶۰ نفر بود که به صورت سرشماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه محقق ساخته بود که پایایی (۰/۸۵) آن تأیید شد و جهت ارائه داده‌ها از آمار توصیفی و ANOVA استفاده شد. نتایج نشان داد که کیفیت برگزاری ژورنال کلاب‌ها از دیدگاه هر سه گروه ۲/۲۶±۰/۶۴ بود که در سطح مطلوب بود. بهترین کیفیت به ترتیب در حیطة سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی (قبل از اجرا) ۲/۳۹±۰/۶۸، حیطة نحوه برگزاری (حین اجرا) ۲/۲۴±۰/۶۷ و حیطة نحوه برگزاری (بعد از اجرا) ۲/۱۲±۰/۷۶ به‌دست آمد. علی‌رغم اینکه تفاوت بین یکی از گروه‌های مورد پژوهش کمتر از دو گروه دیگر بود، ولی از نظر آماری این تفاوت معنی‌دار نبود (Sig= ۰/۰۵۵). یافته‌ها مشخص ساختند با توجه به سطح مطلوب کیفیت برگزاری ژورنال کلاب در گروه آموزشی کودکان، با انجام مطالعات بیشتر در دیگر گروه‌های پزشکی، جهت بررسی و افزایش کیفیت ژورنال کلاب اقدام شود.

واژگان کلیدی: کیفیت، ژورنال کلاب، آموزش پزشکی، گروه کودکان.

*نویسنده‌ی مسؤول: کارشناس ارشد مدیریت آموزشی، بیمارستان ابودر، دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز، اهواز، ایران.

Email: banidavoodishohreh@yahoo.com

مقدمه

ژورنال کلاب یکی از روش‌های کلاسیک آموزش (توانمند سازی) اساتید است که سابقه‌ای بیش از ۱۵۰ سال در دنیا دارد (حسینی ۱۳۸۳). اولین ژورنال کلاب کلاسیک توسط ویلیام اوسلر در سال ۱۸۷۵ در دانشگاه مک‌گیل آغاز شد. و در علوم پزشکی، ژورنال کلاب یکی از روش‌های کلیدی برای آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence Base Learning) محسوب می‌شود (گودفیلو، ۲۰۰۶) بنابراین امروزه به دلیل قابلیت انعطاف و تطبیق این روش با بسیاری از اهداف آموزشی از روش این روش می‌توان برای آموزش محتوای مختلفی (روش تحقیق، شیوه‌های آموزش و غیره) استفاده نمود. نه تنها این روش باعث ارتقاء و بهبود تفکر انتقادی در دستیاران شده و شیوه پزشکی مبتنی بر شواهد را تقویت می‌نماید (سويفت ۲۰۰۶). بلکه برای کاهش فاصله پژوهش با عملکرد و آشنایی بیش‌تر دانشجویان با بالین و مشکلات مربوط به آن نیز می‌توان استفاده کرد (سويفت ۲۰۰۶؛ گلوکتر ۲۰۱۲). در نتیجه ارزیابی مداوم ژورنال کلاب‌ها، یک اصل اساسی در رسیدن به اهداف مهم آن از جمله ارتقای فرایند آموزش، بهبود تفکر انتقادی و افزایش رضایت دستیاران است (میلینکوویک و همکاران ۲۰۲۰؛ تامپسون ۲۰۰۸). در قرن ۲۱ ژورنال کلاب‌ها بیش‌تر با اهداف قرار گرفتن در جریان پیشرفت‌های علمی روز جهان، آموزش مهارت ارزیابی نقادانه مقالات، اثربخشی مقید مهارت‌های بالینی، ایجاد ایده‌های تحقیقاتی برگزار می‌گردد (سورتدهال ۲۰۱۲).

با وجود مطالعات متعدد تردیدی در باب اهمیت برگزاری ژورنال کلاب در دانشکده‌های پزشکی نیست، اما سؤال اصلی که باید به آن پاسخ داد این است که آیا ژورنال کلاب‌ها به صورت موفق و با کیفیت لازم برگزار می‌گردد یا خیر. منابع مختلف، استانداردهایی را به عنوان عوامل موفقیت ژورنال

کلاب مشخص نموده‌اند که می‌توان از آنها به عنوان ابزارهای سنجش برگزاری ژورنال کلاب موفق مثل مشخص بودن اهداف، سازمان‌دهی مشخص، اطلاع‌رسانی مناسب، تحلیل صحیح مقالات و انتخاب مقالات با کیفیت، تداوم، پیوستگی و مؤثر بودن جلسات ژورنال کلاب و غیره استفاده نمود (فورسن و همکاران ۲۰۰۵).

با گسترش لحظه به لحظه دامنه علوم پزشکی، اساتید و دانشجویان این رشته بایستی مهارت‌های کسب، ارزیابی و به کار بردن این دانش جدید را کسب کنند. با قدمت ۱۵۰ ساله و به دلیل تنوع و انطباق ژورنال کلاب‌ها با اهداف آموزشی متفاوت تردیدی در ارزش این شیوه برای به دست آوردن این مهارت وجود ندارد، با این حال نارسایی‌هایی از جمله بی‌نظمی و عدم تداوم و غیره در برگزاری آن به چشم می‌خورد که لازم است برای ارتقای جلسات ژورنال کلاب ابتدا کیفیت این جلسات بررسی گردد. لذا پژوهش حاضر با هدف بررسی کیفیت برگزاری ژورنال کلاب گروه اطفال از دیدگاه اساتید، دستیاران و کارورزان دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز در سال ۱۳۹۴ صورت گرفت.

مواد و روش‌ها

این مطالعه مقطعی و از نوع توصیفی تحلیلی است که در بیمارستان‌های آموزشی دانشگاه علوم پزشکی جندی‌شاپور اهواز بر روی گروه کودکان صورت گرفت. شیوه گرفتن نمونه به صورت سرشماری از بین اساتید، دستیاران و کارورزان گروه اطفال بود.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها، پرسشنامه محقق‌ساخته توسط حجت و همکاران در سال ۱۳۹۳ تهیه شد، و دارای دو قسمت است. قسمت اول، شامل خصوصیات دموگرافیک (جنس، رتبه علمی، سابقه هیأت علمی) است. قسمت دوم در برگیرنده ۳۸ آیتم بررسی کیفیت ژورنال کلاب در ۳ حیطه سازماندهی و برنامه‌ریزی (قبل از اجرا) ۱۱ گویه، حیطه نحوه

حداکثر امتیاز ۱۵۲ خواهد بود. حجم نمونه معادل با جامعه پژوهش حدود ۶۰ نفر از پزشکان گروه کودکان (هیأت علمی، دستیار و کارورز) به صورت سرشماری بود.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ استفاده شد که ابتدا با استفاده از روش‌های آمار توصیفی شامل جداول توزیع فراوانی، نمودارها و شاخص‌های عددی مرکزی و پراکندگی به توصیف متغیرهای مورد مطالعه پرداخته شد و با بکارگیری آزمون آنالیز واریانس یک طرفه یا معادل ناپارامتری آن، مقادیر نمره گروه‌های مختلف مقایسه گردید.

یافته‌ها

از ۱۰۰ عدد چک لیست توزیع شده، ۶۰ چک لیست برگشت داده شد و مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، که از این تعداد ۳۰ نفر (۵۰٪) مرد بودند. میانگین سن اساتید شرکت کننده در پژوهش ۴۶/۸ سال و میانگین سابقه فعالیت به عنوان هیأت علمی ۱۴/۲۵ سال بود. از کل افراد ۱۶ نفر (۲۶/۷٪) هیأت علمی، ۲۰ نفر (۳۳/۳٪) دستیار و ۲۴ نفر (۴۰٪) کارورز گروه کودکان بودند (جدول ۱).

برگزاری (حین اجرا) ۲۰ گویه و حیطه نحوه برگزاری (بعد از اجرا) ۷ گویه بود. پاسخ به سؤالات بر اساس لیکرت با توجه به سطح مطلوب بودن هر گویه به صورت کاملاً مطلوب، مطلوب، نسبتاً مطلوب، نامطلوب و کاملاً نامطلوب است. روایی و پایایی این ابزار توسط حجت و همکاران در سال ۱۳۹۳ بررسی شد. که از این نظر روایی صوری و محتوایی مطلوب و پایایی آن به روش آزمون باز آزمون و با محاسبه ضریب همبستگی دو آزمون (۰/۸۱) به دست آمد که در تحقیق حاضر نیز ضریب پایایی ابزار ۰/۸۵ محاسبه شد. (حجت ۱۳۹۳). جهت تعیین نمره هر گویه، به سطوح کاملاً مطلوب تا کاملاً نامطلوب به ترتیب نمرات ۴ تا صفر داده شد. سپس مجموع حاصل ضرب فراوانی سطوح در نمره سطح به تعداد کل تقسیم شد. جهت تعیین سطح کلی مطلوب بودن برگزاری ژورنال کلاب، مجموع امتیازات هر چک لیست بر تعداد کل گویه‌ها (عدد ۳۸) تقسیم شده و نمرات به صورت نامطلوب (۰ تا ۱)، نسبتاً مطلوب (۱-۲)، مطلوب (۲-۳) و کاملاً مطلوب (۳ تا ۴) در نظر گرفته شد. حداقل امتیاز پرسشنامه صفر و

جدول ۱: مشخصات جمعیت شناختی سه گروه اساتید، دستیاران و کارورزان

میانگین سابقه فعالیت	میانگین سن هیأت علمی	جنسیت		تعداد افراد گروه‌ها		
		زن	مرد	کارورز	دستیار	هیأت علمی
۱۴/۲۵ سال	۴۶/۸ سال	۳۰ (۵۰٪)	۳۰ (۵۰٪)	۲۴ (۴۰٪)	۲۰ (۳۳/۳٪)	۱۶ (۲۶/۷٪)

دیدگاه دستیاران $2/06 \pm 0/47$ و از دیدگاه کارورزان $2/50 \pm 0/64$ بود که هر سه گروه در سطح مطلوب بودند (جدول ۲).

میانگین کل کیفیت برگزاری ژورنال کلاب از دیدگاه هر سه گروه $0/64 \pm 2/26$ بود که در سطح مطلوب بود و به طور مجزا از دیدگاه اساتید $2/16 \pm 0/75$ ، از

جدول ۲: دیدگاه اساتید، دستیاران و کارورزان نسبت به کیفیت برگزاری ژورنال کلاب گروه کودکان در هر سه حیطه

میانگین کل		کارورزان		دستیاران		اساتید		حیطه ها
انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار	میانگین	
۰/۶۸	۲/۳۹	۰/۷۲	۲/۵۴	۰/۵۴	۲/۲۷	۰/۷۶	۲/۳۲	سازمان‌دهی و برنامه ریزی
۰/۶۷	۲/۲۴	۰/۶۳	۲/۴۹	۰/۵۲	۲/۰۱	۰/۸۲	۲/۱۶	نحوه برگزاری حین اجرا
۰/۷۶	۲/۱۲	۰/۷۵	۲/۴۸	۰/۶۱	۱/۸۵	۰/۷۷	۱/۹۲	نحوه برگزاری بعد از اجرا
۰/۶۴	۲/۲۶	۰/۶۴	۲/۵۰	۰/۴۷	۲/۰۶	۰/۸۲	۲/۱۶	کل

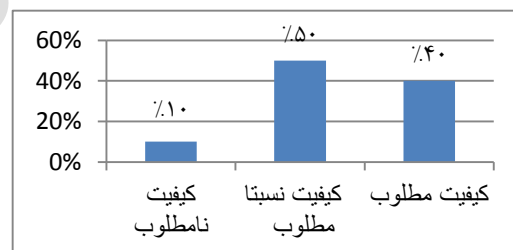
در جلسات ژورنال کلاب" از مرحله حین اجرا بود که از دیدگاه اساتید ($0/۲۵ \pm 0/۴۴$)، از دیدگاه دستیاران ($۱/۱۰ \pm 0/۹۶$) و از دیدگاه کارورزان ($۱/۴۱ \pm ۱/۲۱$) بود که مورد سنجش قرار گرفت. علی‌رغم اینکه تفاوت بین یکی از گروه‌های مورد پژوهش کمتر از دو گروه دیگر بود ولی از نظر آماری این تفاوت معنی دار نبود ($\text{sig} = 0/۰۵۵$).

بحث

در این مطالعه؛ دیدگاه ۶۰ نفر از اساتید، دستیاران و کارورزان گروه کودکان در سال ۱۳۹۴، در مورد کیفیت برگزاری ژورنال کلاب در سه حیطه، مورد بررسی قرار گرفت. یافته‌های این مطالعه نشان داد که از دیدگاه اساتید، دستیاران و کارورزان گروه کودکان کیفیت برگزاری ژورنال کلاب‌ها در وضعیت مطلوب قرار دارد ولی در مطالعه‌ای که بر روی اساتید پرستاری انجام دادند این نتیجه حاصل شد که کیفیت برگزاری ژورنال کلاب در وضعیت نسبتاً مطلوبی قرار داشت (حجت و همکاران ۱۳۹۳).

تاکنون مطالعه‌ای در ایران جهت بررسی کیفیت برگزاری ژورنال کلاب پزشکان انجام نشده است. در برخی مطالعات خارجی کیفیت برگزاری ژورنال کلاب‌ها، مطلوب بوده است. در مطالعه‌ای نشان داده شد که ۸۵٪ افراد، از برگزاری ژورنال کلاب رضایت داشتند (لتی و همکاران ۲۰۰۰). در دو تحقیق به این نتیجه رسیدند که دیدگاه شرکت‌کنندگان در ژورنال کلاب، مطلوب بوده است و این امر کاملاً تأثیرگذار بوده است (هاریس و همکاران ۲۰۱۲ و لیزاروندو و همکاران ۲۰۱۳). همچنین در مطالعه‌ای نشان داده شد که برگزاری ژورنال کلاب باعث بهبود تفکر انتقادی و در نتیجه عملکرد بهتر در شرکت‌کنندگان شده است (استراک و همکاران ۲۰۰۷). در تحقیقی دریافتند که ژورنال کلاب بر پرستاری مبتنی بر شواهد پرستاران بسیار تأثیرگذار

در رابطه با سه حیطه تعیین شده، بهترین کیفیت به ترتیب در حیطه سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی (قبل از اجرا) ($۲/۳۹ \pm 0/۶۸$) بود که در این مرحله تعداد ۴ نفر ($0/۶۷$) کیفیت را نامطلوب، ۳۰ نفر ($0/۵۰$) نسبتاً مطلوب و ۲۶ نفر ($0/۴۳/۳$) مطلوب اعلام نمودند. سپس در حیطه نحوه برگزاری (حین اجرا) $۲/۲۴ \pm 0/۶۷$ بود که در این مرحله تعداد ۶ نفر ($0/۱۰$) کیفیت را نامطلوب، ۳۲ نفر ($0/۵۳/۳$) نسبتاً مطلوب و ۲۲ نفر ($0/۳۶/۷$) مطلوب اعلام نمودند. در نهایت در حیطه نحوه برگزاری (بعد از اجرا) $۲/۱۲ \pm 0/۷۶$ بود که در این مرحله تعداد ۱۴ نفر ($0/۲۳/۳$) کیفیت را نامطلوب، ۲۴ نفر ($0/۴۰$) نسبتاً مطلوب و ۲۲ نفر ($0/۳۶/۷$) مطلوب اعلام نمودند. بنابراین از کل نمونه‌ها ۶ نفر ($0/۱۰$) کیفیت برگزاری ژورنال کلاب را نامطلوب، ۳۰ نفر ($0/۵۰$) کیفیت را نسبتاً مطلوب و ۲۴ نفر ($0/۴۰$) کیفیت را مطلوب ارزیابی کردند (نمودار ۱).

نمودار ۱: سطوح مختلف کیفیت برگزاری ژورنال کلاب از دیدگاه هر سه گروه در مورد گویه‌ها نیز مطلوب‌ترین گویه از دیدگاه اساتید گویه "مقالات ارائه شده به روز می‌باشد (حداکثر ۵ سال قبل)" از مرحله حین اجرا ($۳/۲۵ \pm 0/۸۵$) و از دیدگاه دستیاران گویه "زمان، ساعت و تاریخ اجرای جلسات طبق برنامه از قبل تدوین شده است" که از مرحله سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی قبل از اجرا ($۲/۶۰ \pm 0/۸۲$) بود و از دیدگاه کارورزان گویه "در خصوص کیفیت مقالات ارائه شده بحث می‌شود" از مرحله حین اجرا ($۳/۰۸ \pm 0/۷۷$) گزارش شد. همچنین نامطلوب‌ترین گویه از دیدگاه هر سه گروه گویه "پذیرایی مختصری

اساتید پرستاران انجام دادند در این مرحله امتیاز مطلوبی کسب نمودند (حجت و همکاران ۱۳۹۳). در تحقیق حاضر نشان داده شد که زمان برگزاری ژورنال کلاب دستیاران به صورت هفتگی و ژورنال کلاب اساتید هر دو هفته یکبار اثربخش تر است. اگرچه اکثر افراد از تعیین زمان برگزاری ژورنال کلابها، ابراز رضایت کرده‌اند اما قانون یا استاندارد در رابطه با فاصله برگزاری آنها وجود ندارد. این در حالی است که در مطالعه‌ای نشان داده شد که استاندارد برگزاری ژورنال کلابها ماهیانه یک بار است (مک‌کویین و همکاران ۲۰۰۸). اما در تحقیقی به بررسی نظامدار تأثیر ژورنال کلاب پرداخته شد و به این نتیجه رسید، که در بعضی موارد استاندارد برگزاری ژورنال کلابها هر دو هفته و یا هر دو ماه است (هانی و همکاران ۲۰۱۲). همچنین در تحقیق حاضر در مورد طول زمان برگزاری ژورنال کلاب (۴۵ دقیقه) و بین ساعت ۸ الی ۹ صبح (آغاز شروع کاری) گزارش شد. اما در یک بررسی این نتیجه حاصل شد که زمان مناسب جلسه ژورنال کلاب حدود ۶۰ تا ۹۰ دقیقه است یعنی به زمان بیشتری نیاز دارد (دینادیالند و همکاران ۲۰۱۰). در برخی از بررسی‌ها تأکید شده است که ساعت برگزاری ژورنال کلاب، حتما در محدوده ساعت کار طبیعی روزانه باشد تا از خستگی و گرفتن وقت شخصی افراد پیشگیری شده و حضور مستمر آنها بیش تر گردد (میلینکویک و همکاران ۲۰۱۰). همچنین در تحقیق حاضر یکی دیگر از امتیازات و فوائد مهم در حیطة سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی این بود که هر سه گروه از آمادگی و اطلاع‌رسانی به موقع و ایمیل مقاله به کلیه اساتید و دستیاران رضایت کامل داشتند و امتیاز مطلوبی به دست آمد که با مطالعه‌ی دیگر کاملاً همخوانی داشت و نشان می‌داد که میزان آگاهی از موضوع و دسترسی به مقالات را بین ۳۶٪ تا ۶۴٪ موارد ذکر کرده‌اند (تامپسون ۲۰۰۸). همچنین در مطالعه‌ای نشان داده

است و به عنوان شیوه یادگیری مناسب توصیه می‌شود (لاکسونن و همکاران ۲۰۱۳) و در همان سال در ایران نشان داده شد که ژورنال کلاب پزشکی مبتنی بر شواهد منجر به کسب قدرت تشخیصی دقیق فراگیران در مورد رد یا پذیرش نتایج مقالات علمی می‌شود (خبازی و همکاران ۲۰۱۳). و در پژوهشی نیز دریافتند که ژورنال کلاب عملکرد آزمون دستیارانی که حداقل در ۶ جلسه ژورنال کلاب حضور داشتند را توسعه می‌دهد (موهر و همکاران ۲۰۱۶) و همان سال مطالعه‌ای نشان داد که تدریس ترکیبی با ژورنال کلاب شایستگی و مهارت کارورزان پزشکی را در تصمیم‌گیری بالینی تقویت می‌کند (هرور و همکاران ۲۰۱۶). اما در تحقیقات دیگر این نتیجه حاصل شد که کیفیت ژورنال کلابها مورد تأیید افراد نبوده و همچنین تأثیرگذار نبوده است (فورسن و همکاران ۲۰۰۵؛ مک‌کلاسی و همکاران ۲۰۰۷). در تحقیق حاضر نشان داده شد که مرحله سازماندهی و برنامه‌ریزی مطلوب‌ترین سطح برگزاری ژورنال کلابها بود که نشان‌دهنده این امر است که سخنرانان هر جلسه از قبل مشخص شده‌اند، زمان (ساعت-تاریخ) اجرای جلسات طبق برنامه از قبل تدوین شده است، موضوع جلسات و مسؤول ژورنال کلاب قبلاً تعیین شده، موضوع با خواستها و نیاز افراد همخوانی داشته، اصول برگزاری موفق بوده، اهداف کلی برگزاری ژورنال کلاب از قبل تعیین شده و قبل از برگزاری، مقالات جهت مرور به دست افراد رسیده همچنین کلیه افراد از اهداف اختصاصی آن اطلاع داشتند، و موضوع بر اساس مشکلات بالینی و آموزشی (نه علایق افراد) انتخاب شده و در نهایت برنامه مدون آن در طول سال یا هر ترم آموزشی از قبل مشخص شده است. این امر گویای این مطلب است که معاون آموزشی و کارشناس آموزش در کار خود بسیار موفق عمل کردند و کلیه خدمات آموزشی را اجرا نموده‌اند. همچنین در مطالعه‌ای که بر روی

داشت زیرا نشان داد که ژورنال کلاب‌ها توسط مراقبان حرفه‌ای بهداشتی، به عنوان یک مکانیسم و فرایند به منظور به روز کردن اطلاعات، ارتقای تفکر انتقادی و پژوهش، بررسی روایی و پایایی مقالات، بهبود مهارت‌های مراقبتی پیشرفته، افزایش استفاده از یافته‌های علمی در بالین و نیز تغییر و بهبود فرایند مراقبت از بیماران هستند (هانت و همکاران ۲۰۰۲). همچنین در یک تحقیق به طراحی مجدد ژورنال کلاب در دستیاران پرداخته شد و به این نتیجه رسید که یک مدل ابداعی ژورنال کلاب بر پایه سه اصل یادگیری انتقادی، تشخیصی و بخشی از دروس مدون یادگیری پزشکی مبتنی بر شواهد است، که بر یادگیری دستیاران بسیار مؤثر می‌باشد (ال‌اچکار ۲۰۱۶). ولی در یک بررسی به نتیجه‌ی دیگری دست یافتند و نشان دادند که یکی از نتایج مهم ژورنال کلاب ایجاد هماهنگی بین مطالعات معمول و آخرین یافته‌های تحقیقی بود (دوبرزنسکا و همکاران ۲۰۰۷). همچنین در تحقیقی به این نتیجه رسیدند که حیطه‌ی نحوه‌ی برگزاری حین اجرا در ژورنال کلاب‌های پرستاری از عملکرد بالایی برخوردار نبوده و نسبت به دیگر حیطه‌ها تقریباً ضعیف عمل کردند (حجت و همکاران ۱۳۹۳).

در تحقیق حاضر حیطه نحوه‌ی برگزاری (بعد از اجرا) از دیدگاه هر سه گروه در رتبه‌ی سوم قرار داشت، که نشان می‌دهد که بهترین شاخص در این حیطه اجرایی بودن نتایج اتخاذ شده از ژورنال کلاب با امکانات بخش‌های درمانی یا آموزشی در بیمارستان بوده و دیگر اینکه مطالب ارائه شده چشم‌انداز پژوهشی جدیدی در افراد ایجاد کرده همچنین شیوه مطالعه مقالات علمی را در افراد بهبود بخشیده و نتایج کسب شده از ژورنال کلاب‌ها با نیازهای بیماران یا دانشجویان همخوانی داشته و مطالب ارائه شده به سؤالات افراد در خصوص موضوعات مطرح شده پاسخ داده است ولی ضعیف‌ترین شاخص این است که

شد، که آگاهی افراد نسبت به موضوع مطالعه و نیز دسترسی به مقالات، موجب حضور فعال‌تر افراد در مباحث، برنامه‌ریزی بهتر و در نتیجه موفقیت بیشتر ژورنال کلاب می‌گردد (دوبرزنسکا و همکاران ۲۰۰۷). در تحقیق حاضر حیطه نحوه‌ی برگزاری (حین اجرا) از دیدگاه هر سه گروه در رتبه‌ی دوم قرار داشت که نشان می‌داد که مقالات ارائه شده به روز بود، در خصوص کیفیت مقالات بحث می‌شد، نحوه‌ی ارائه مقالات توسط اساتید مناسب بود، میزان کمک و هدایت اساتید به دانشجویان مسؤول مشخص بود و وسایل سمعی بصری مناسب استفاده می‌شد، مطالب ارائه شده با اهداف اختصاصی در هر جلسه هماهنگ بود و بحث، تبادل نظر و تعامل بین حاضرین وجود داشت، مقالات انتخاب شده از کیفیت مناسبی برخوردار بود، در کنار آموزش مطالب جدید علمی، آموزش آمار و اپیدمیولوژی داده می‌شد، مطالب و نتیجه‌گیری آن به شکل خاصی صورت می‌گرفت و یک شخص مجرب موضوع را هدایت می‌کرد و همچنین برگزاری جلسات بصورت منظم برگزار می‌شد، بنابراین حداقل ۷۰٪ اساتید در جلسات حضور داشتند و در پایان جلسات جمع‌بندی و نتیجه‌گیری کاربردی نیز ارائه می‌شد، مقالات کنترل شده تصادفی بیشترین استفاده را داشتند و شرکت‌کنندگان به صورت مستمر شرکت می‌کردند، ولی ضعیف‌ترین امتیازات در این حیطه به عدم سنجش میزان رضایت افراد از اجرای ژورنال کلاب، عدم استفاده از چک لیست‌های از پیش تعیین شده جهت آنالیز مقالات و در نهایت عدم پذیرایی در جلسات عنوان گردید. بنابراین نتایج تحقیق حاضر در این مرحله نشان داد که در زمان برگزاری ژورنال کلاب وجود یک نفر مشاوره آماری بسیار ضروری است. تا بتواند به راحتی اصول اساسی آماری و اعتبار روایی و پایایی مقالات را برای اساتید و دانشجویان توضیح و روشن نماید. نتیجه یک بررسی نیز با مطالعه‌ی حاضر همخوانی

بهبود فرایند مراقبت از بیماران خواهد شد. در نتیجه انجام مطالعات بیشتر در دیگر گروه‌های پزشکی، جهت اجرای دقیق، بررسی و افزایش کیفیت ژورنال کلاب‌ها بسیار تأثیرگذار خواهد بود.

نتیجه‌گیری

در تحقیق حاضر، کیفیت برگزاری ژورنال کلاب‌ها از دیدگاه اساتید، دستیاران و کارورزان گروه کودکان در سطح مطلوب ارزیابی شد. در رابطه با سه حیطه تعیین شده، بهترین کیفیت مطلوب به ترتیب در حیطه سازمان‌دهی و برنامه‌ریزی، سپس در حیطه نحوه برگزاری حین اجرا و در نهایت در حیطه نحوه برگزاری بعد از اجرا به دست آمد. بنابراین با توجه به سطح مطلوب کیفیت برگزاری ژورنال کلاب در گروه آموزشی کودکان، با انجام مطالعات بیشتر در دیگر گروه‌های پزشکی، جهت بررسی و افزایش کیفیت ژورنال کلاب پیشنهاد می‌شود.

سپاسگزاری

از کلیه اساتید، دستیاران و کارورزان گروه کودکان دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز که ما را در انجام این پژوهش یاری رساندند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.

References

AlAchkar, M 2016, Redesigning journal club in residency, AMEP, Vol.7, No.3, Pp.317-320.

Deenadayalan Y, GrimmerSomers K, Prior M, et all 2010, How to run an effective journal club: a systematic review, J eval clin pract, Vol.14, No.5, Pp.898-911.

Dobrzanska L, Cromack D 2007, Developing a journal club in the community setting, Bri J community nurs, Vol.10, No.8, Pp.374-377.

Forsen JW, Hartman JM, Neely JG, et all 2005, Tutorials in clinical research, part VIII: creating a journal club, *Laryngoscope*, Vol.113 No.3, Pp.475-83.

Gloeckner, MB 2012, Robinson CB. A nursing journal club thrives through shared governance, J Nurses staff Dev, Vol.26, No.6, Pp.267-70.

مطالب ارائه شده بر عملکرد اساتید در آموزش دانشجو نسبتاً مؤثر نبوده است. ولی در تحقیقی نشان داده شد که اعضای هیأت علمی پرستاران در این حیطه امتیاز مطلوبی کسب کردند (حجت و همکاران ۱۳۹۳). در مطالعه‌ای نیز نشان داده شد، که شرکت در ژورنال کلاب موجب هدفمند شدن و ارتقای کیفیت مطالعه افراد و دسترسی به یافته‌های تحقیقی جدید شده است (میلینکوویک و همکاران ۲۰۱۰). در دو تحقیق دیگر در مورد استفاده از ژورنال کلاب به منظور تدریس و ارزیابی شایستگی در آموزش و بهبود مبتنی بر عملکرد نشان دادند که برگزاری مطلوب ژورنال کلاب به عواملی از جمله: هدفمند بودن و داشتن هدف مشخص از برنامه، تدوین ساختار، مدل و روش اجرایی مناسب، تدوین استانداردهای اجرایی و ارزشیابی و غیره بستگی دارد (لی و همکاران ۲۰۰۷؛ شنی‌فلت و همکاران ۲۰۰۸). یکی از محدودیت‌های احتمالی پژوهش این است که استاندارد اجرایی دقیقی جهت برگزاری ژورنال کلاب‌ها تدوین نشده تا بر اساس آن، با توجه به اهداف تعریف شده، ارزشیابی صحیح ممکن شود و کاستی‌ها در قالب ارزیابی‌های مداوم برطرف گردد، دومین محدودیت احتمالی نیز به دلیل نهادینه نشدن ثبت دقیق و اصولی برگزاری ژورنال کلاب در آموزش پزشکی و اجرای اختیاری آن در مراکز آموزشی درمانی مختلف، تاریخچه دقیقی در ایران وجود ندارد. و سومین محدودیت مقاومت اساتید آموزشی-بالینی در مورد اجرایی کردن ژورنال کلاب بر اساس پزشکی مبتنی بر شواهد است، که یکی از نقاط ضعف مراکز آموزش پزشکی به شمار می‌رود. بنابراین برگزاری دقیق و اصولی ژورنال کلاب بخصوص پزشکی مبتنی بر شواهد در مراکز آموزشی و درمانی منجر به حل مشکلات دانشجویان پزشکی در زمینه پژوهشی، بحث گروهی، تفکر انتقادی، نحوه‌ی جستجوی مقالات علمی معتبر، آشنایی با علم روز پزشکی و نیز تغییر و

- literature in an evidence-based environment, *J report med*, Vol.45, No.4, Pp.299-304.
- Lizarondo LM, Grimmer-Somers K, Kumar S, et al 2013, Does journal club membership improve research evidence uptake in different allied health disciplines: a pre-post study, *BMC Res Notes*, Vol.5, No.1, Pp.588-93.
- McCluskey A, Lovarini, M 2007, Providing education on evidence-based practice improved knowledge but did not change behavior: a before and after study, *BMC Med Educ*, Vol.5, No.1, Pp.40-44.
- McQueen J, Miller C, Nivison C, et al 2008, An investigation into the use of a journal club for evidence-based practice, *International Journal of Therapy and Rehabilitation*, Vol.13, No.7, Pp.311-317.
- Milinkovic D, Field N, Agustin CB, et al 2010, Evaluation of a journal club designed to enhance the professional development of radiation therapists, *Radiography* Vol.14, No.2, Pp.120-7.
- Mohr MN, Stoltze AJ, Harland KK, et al 2016, an evidence-based medicine curriculum implemented in journal club improves resident performance on the Fresno test, *Ann Med Health Sci Res*, Vol.6, No.9, Pp.105-110.
- Shaneyfelt T, Baum KD, Bell D, et al 2008, Instruments for evaluating education in evidence-based practice: a system artice review, *JAMA*, Vol.296, No.9, Pp.1116-1127.
- Sortedahl C 2014, Effect of Online Journal Club on Evidence- Based Practice Knowledge, Intent, and Utilization in School Nurses, *Worldviews Evidence Based Nurses*, Vol.9, No.2, Pp.117-25.
- Struck, BD, Bernard, MA, Teasdale, TA, et al 2007, Effect of a Mandatory Geriatric Medicine Clerkship on Third- Year Students *J Am Geriatr Soc*, Vol.53, No.11, Pp. 2007-11.
- Swift G 2006, How to make journal clubs interesting, *Advances in Psychiatric Treatment*, Vol.10, No.1, Pp. 67-72.
- Thompson, CJ 2008, Fostering skills for evidence-based practice: The student journal club, *Nurse Education Practice*, Vol.6, No.2, Pp.69-77.
- Goodfellow, LM 2006, Can a journal club bridge the gap between research and practice, *Nurse educ*, Vol.29, No.3, Pp.107-10.
- Harris J, Kearley K, Heneghan C, et al 2012, Are journal clubs effective in supporting evidence-based decision making? A systematic review, *BEME Guide No. 16. Med teach*, Vol.33, No.1, Pp.19-23.
- Herur A, Kolagim S, Ramdurg U, et al 2016, Refining the journal club presentations of postgraduate students in seven clinical departments for better evidence-based practice, *Ann Med Health Sci Res*, Vol.6, No.3, Pp.185-189.
- Hojat M, Imanian M, Karimyar M, et al 2014, The quality of journal club implementation in Iranian nursing faculties, *Iranian Journal of Medical Education*, Vol.14, No.7, Pp.605-15. [In Persian].
- Honey CP, Baker JA 2012, Exploring the impact of journal clubs: a systematic review, *Nurse education today*, Vol.31, No.8, Pp.825-831.
- Hossini M 2004, Journal club and its effective presentation, *The Journal of Qazvin University of Medical Sciences*, Vol.6, No.2, Pp.88-92. [In Persian].
- Hunt C, Topham L 2002, Setting up a multidisciplinary journal club in learning disability, *Br J Nurse*, Vol.11, No.10, Pp.688-693.
- Khabbazi AR, Hajjaliloo M, Kolahi, S, et al 2013, A comparison of learning in traditional and evidence based journal club, *Ees Dev Med Educ*, Vol.2, No.2, Pp.55-58. [In Persian].
- Laaksonen C, Paltta, H, VonSchantz MT, et al 2013, Journal club as a method for nurses and nursing students' collaborative learning: a descriptive study, *Health Science Journal*, Vol.7, No.3, Pp.285-289.
- Lee, AG, Boldt, HC, Golnik, KC, et al 2007, Using the Journal Club to teach and assess competence in practice-based learning and improvement: a literature review and recommendation for implementation, *Surv Ophthalmol*, Vol.50, No.6, Pp.542-548.
- Letterie G, Morgenstern, L 2000, The journal club. Teaching critical evaluation of clinical

The Quality of Journal Club Implementation from Perspective of Attending, Resident and Intern Pediatric Students at Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences in 2015

Shohreh Banidavoodi

M.A. in Educational Management, Abuzar Hospital, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Abstract: This study aimed at investigating the quality of implementing journal clubs, one of the classical methods of training, from the viewpoints of faculty members, residents and interns that were selected on different degrees of the department of pediatrics, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences where journal clubs were implemented. The population sample was 60 peoples selected through the census method. Data collection tool was a research-made questionnaire whose reliability (0.85) was verified. Then, data were analyzed by conducting descriptive statistics & ANOVA. The results showed that the mean of the whole quality of journal clubs implementation was 2.26 ± 0.64 that was "desirable". Moreover, the highest quality was regarded in the organizing and planning domain (prior to implementation) 2.39 ± 0.68 , implementation domain (during implementation) 2.24 ± 0.67 and implementation domain (post implementation) 2.12 ± 0.76 respectively. Although, the differences between one of the groups was less than the other two groups, the difference was not significant statistically ($\text{sig}=0.055$). According to the desired level of quality of journal club at the department of pediatrics, more researches in various medical groups will be highly recommended in order to examine and improve the quality of journal clubs.

Keywords: Quality, journal club, medical education, department of pediatrics.

*Corresponding author: : M.A. in Educational Management, Abuzar Hospital, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran.

Email: banidavoodishohreh@yahoo.com